

Sygn. akt: I ACa 581/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 grudnia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Anna Miastkowska (spr.)
Sędziowie:	SA Małgorzata Stanek SO del. Jacek Pasikowski
Protokolant:	stażysta Agnieszka Kralczyńska

po rozpoznaniu w dniu 4 grudnia 2014 r. w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa głównego J. N. (1) i I. N.

przeciwko J. N. (2) i B. N.

o zapłatę

oraz z powództwa wzajemnego J. N. (2) i B. N.

przeciwko J. N. (1) i I. N.

o zapłatę

na skutek apelacji obu stron

od wyroku Sądu Okręgowego w Kaliszu

z dnia 13 lutego 2014 r., sygn. akt I C 1646/11

I. z apelacji powodów wzajemnych J. N. (2) i B. N. zmienia zaskarżony wyrok na następujący:

„1. zasądza od powodów (pозwanych wzajemnie) J. N. (1) i I. N. na rzecz pozwanych (powodów wzajemnych) J. N. (2) i B. N. kwotę 92.722,21 (dziewięćdziesiąt dwa tysiące siedemset dwadzieścia dwa 21/100) zł z ustawowymi odsetkami od dnia 1 lutego 2012 r. do dnia zapłaty,

2. oddala powództwo wzajemne w pozostałym zakresie,

3. nie obciąża stron kosztami procesu,

4. przyznaje od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Kaliszu na rzecz Kancelarii Adwokackiej (...) kwotę 7.380 (siedem tysięcy trzysta osiemdziesiąt) zł wraz z podatkiem od towarów i usług tytułem pomocy prawnej udzielonej powodom (pozwanyim wzajemnie) z urzędu,

5. przyznaje od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Kaliszu na rzecz Kancelarii Adwokackiej (...) kwotę 7.380 (siedem tysięcy trzysta osiemdziesiąt) zł wraz z podatkiem od towarów i usług tytułem pomocy prawnej udzielonej pozwanyim (powodom wzajemnym) z urzędu”;

II. oddala apelację powodów wzajemnych w pozostałym zakresie oraz w całości apelację powodów głównych;

III. przyznaje i nakazuje wypłacić ze Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Kaliszu kwotę 3.321 (trzy tysiące trzysta dwadzieścia jeden) zł brutto na rzecz adwokata M. W. prowadzącego Kancelarię Adwokacką w K. z tytułu wynagrodzenia za udzieloną powodom głównym J. N. (1) i I. N. nieopłaconą pomoc prawną w postępowaniu apelacyjnym;

IV. przyznaje i nakazuje wypłacić ze Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Kaliszu kwotę 3.321 (trzy tysiące trzysta dwadzieścia jeden) zł brutto na rzecz adwokata J. W. prowadzącego Kancelarię Adwokacką w K. z tytułu wynagrodzenia za udzieloną powodom wzajemnym J. N. (2) i B. N. nieopłaconą pomoc prawną w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt I ACa 581/14

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 13 lutego 2014 roku w sprawie z powództwa głównego J. N. (1) i I. N. przeciwko J. N. (2) i B. N. o zapłatę oraz z powództwa wzajemnego J. N. (2) i B. N. przeciwko J. N. (1) i I. N. o zapłatę, Sąd Okręgowy w Kaliszu zasądził od powodów (pozwanych wzajemnie) J. N. (1) i I. N. na rzecz pozwanych (powodów wzajemnych) J. N. (2) i B. N. kwotę 91.722,21 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 1 lutego 2012 roku do dnia zapłaty; oddalił powództwo wzajemne w pozostałym zakresie oraz orzekł o kosztach procesu.

Powyższy wyrok został wydany w oparciu o poczynione przez Sąd I instancji ustalenia faktyczne, podzielone przez Sąd Apelacyjny, z których wynikało, że aktem notarialnym z dnia 14 stycznia 1998 roku, powodowie (pozwani wzajemni) J. N. (1) i I. N. darowali pozwanyim (powodom wzajemnym) J. N. (2) i B. N. zabudowane gospodarstwo rolne położone w P., gm. S., składające się z działek nr (...) o łącznej powierzchni 7,64 ha. W § 5 umowy pozwani (powodowie wzajemni) ustanowili na rzecz powodów (pozwanych wzajemnych) dożywotnią, osobistą, bezpłatną służebność mieszkania zobowiązali się do ponoszenia kosztów ogrzewania i oświetlenia pomieszczeń zajmowanych przez darczyńców oraz zapewnienia im opieki i swobodnego poruszania się po całym gospodarstwie rolnym, ustanowili też na rzecz darczyńców prawo użytkowania działki gruntu o obszarze 0,30 ha w miejscu wybranym przez uprawnionych. Dodatkowo obdarowani zobowiązali się dostarczyć darczyńcom jeden litr mleka dziennie i jedną stukilogramową świnię rocznie.

W skład gospodarstwa w chwili zawarcia umowy darowizny wchodziły m.in. maszyny rolnicze w postaci ciągnika U. T. C-328 o wartości 10.000 złotych oraz przyczepy ciągnikowej o wartości 3.000 złotych.

W toku postępowania strony oznaczyły działkę gruntu ornego o powierzchni 0,15 ha oraz lasu o wymiarach 37 m x ok. 41 m jako przeznaczoną do użytkowania przez darczyńców.

Pozwani (powodowie wzajemni) kilkakrotnie zmieniali miejsce zamieszkania. W dniu 29 września 2000 roku wymeldowali się z darowanej ruchomości i zamieszkali w S. nr 89, gmina O..

Między stronami, z uwagi na trwający między nimi wieloletni konflikt, toczyło się wiele spraw zarówno cywilnych, jak i karnych. Wyrokiem Sądu Okręgowego w Kaliszu z dnia 30 maja 2000 roku w sprawie o sygn. akt I C 679/00 oddalono powództwo J. N. (1) i I. N. o zobowiązanie J. N. (2) i B. N. do złożenie oświadczenia woli przenoszącego własność darowanego gospodarstwa rolnego na rzecz darczyńców a wyrokiem w sprawie I 485/04 zasądzono od J. N. (2) i B. N. na rzecz J. N. (1) i I. N. kwotę 14.567,36 złotych tytułem zapłaty za niewykonane obowiązki wynikające z umowy darowizny za okres od 1998 roku do 2002 roku. Wyrokiem z dnia 22 października 2009 roku w sprawie o sygn. akt I C 696/07 Sąd Okręgowy nakazał J. N. (1) i I. N. wydanie J. N. (2) i B. N. określonych maszyn i ciągnika oraz zasądził kwotę 29.750 złotych tytułem równowartości tych urządzeń które nie znajdowały się w przedmiotowym gospodarstwie.

Egzekucja komornicza powyższego orzeczenia doprowadziła do wydania maszyn i ciągnika U. T. C-328. Ciągnik miał przebite opony, stwierdzono brak rozrusznika i alternatora. Bezskuteczna okazała się egzekucja wydania przyczepy ciągnikowej.

Użytki rolne wchodzące w skład przedmiotowego gospodarstwa nie są uprawiane przez pozwanych (powodów wzajemnych) od czasu sporządzenia umowy darowizny. Po zawarciu umowy J. N. (1) uniemożliwił wydzierżawienie gruntów i wykonywanie prac polowych przez S. M. (1) i H. P.. W 2011 roku komornik wydał pozwany (powodom wzajemnym) użytki rolne. Na gruntach ornym nie użytkowanych rolniczo wyrosły tzw. samosiejki drzew. Pozwani (powodowie wzajemni) sukcesywnie dokonywali wycinki tych drzew ale na części pól pozostały jeszcze do usunięcia korzenie. Powodowie (pozwani wzajemnie) zabierali ścięte drewno na własne potrzeby.

Uprawę pól można wykonywać za pomocą wynajmowanych maszyn ale wynajem jest kosztowny i powoduje nieopłacalność uprawy użytków rolnych.

Pozwani nie wywiązują się z obowiązków określonych umową darowizny.

W przedmiotowym gospodarstwie rolnym z uwagi na klasę bonitacyjną użytków rolnych (głównie VI i V) mogła być prowadzona uprawa ziemniaków, żyta i pszenżyta, hodowla bydła i trzody chlewnej oraz uprawa pomidorów pod osłonami. Łączny możliwy do osiągnięcia dochód z uprawy gruntów i hodowli zwierząt w okresie od 1 stycznia 2007 roku do 31 grudnia 2011 roku wynosił 59.819 złotych, na który składały się kwoty: 3.840 złotych - hodowla trzody chlewnej (tuczników), 654 złotych - hodowla bydła (opasów), 4.060 złotych - uprawa ziemniaków, 51.265 złotych - uprawa pomidorów pod osłonami.

Z tytułu dopłat obszarowych przysługiwałaby kwota 24.903,21 złotych.

W czasie wycinki tzw. samosiejek I. N. przeszkadzała pozwany, podkładając ręce w pobliżu uruchomionej piły mechanicznej. Pozwani mają zamiar uprawiać przedmiotowe gospodarstwo rolne. Powodowie nie wpuszczają pozwanych na ogrodzony teren wokół domu i budynków gospodarczych.

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił w oparciu o powołane w sprawie dowody w postaci dokumentów, opinii biegłej, zeznań świadków i stron.

Sąd I instancji zaznaczył, że powództwo główne zostało oddalone prawomocnym wyrokiem częściowym z dnia 16 listopada 2012 roku.

Powództwo wzajemne podlegało rozpoznaniu na gruncie art. 891 § 1 k.c.

Sąd Okręgowy uznał, że pozwani (powodowie wzajemni) wykazali przesłanki odpowiedzialności z powyższego przepisu. J. N. (1) i I. N. mieli świadomość, iż po dokonaniu darowizny nie pozostawali właścicielami przedmiotowego gospodarstwa rolnego w skład którego wchodziły, zgodnie z art. 55³ k.c., grunty, budynki, urządzenia i inwentarz. W

związku z tym odmowa wydania tych składników i uniemożliwienie uprawy gruntów stanowiła zawinione zachowanie darczyńców w rozumieniu powyższej normy prawnej.

Zdaniem Sądu I instancji, pozwani (powodowie wzajemni) wykazali także związek przyczynowy między zawinionym zachowaniem powodów (pозwanych wzajemnie), a szkodą. Na skutek pozbawienia możliwości korzystania z gruntów, zabudowań i maszyn pozwani nie mogli osiągać dochodów z tytułu uprawy użytków rolnych i hodowli zwierząt.

Określając wielkość poniesionej przez pozwanych szkody Sąd oparł się na opinii biegłej sądowej i zasądził na rzecz J. N. (2) i B. N. kwotę 59.819 złotych tytułem utraconych dochodów za okres od stycznia 2007 roku do grudnia 2011 roku, stanowiącą równowartość plonów i zysków z hodowli oraz kwotę 24.903,21 złotych tytułem utraconych dopłat obszarowych do gruntów rolnych uznając, że dopłaty stanowią dodatkowe źródło dochodu związane z uprawą gospodarstwa rolnego a ich uzyskiwanie jest możliwe tylko wówczas, gdy użytkuje się grunty orne. Sąd Okręgowy nie uwzględnił roszczenia o zapłatę kwoty 9.966,49 złotych z tytułu dopłat bezpośrednich gdyż kwota ta stanowiła cząstkowy element dopłat obszarowych wskazanych w opinii biegłej (rzeczywista powierzchnia poszczególnych upraw została uwzględniona w tabelce zatytułowanej „Wartość dopłat z gruntów ornych gospodarstwa”).

Dokonując rozważań odnośnie roszczenia o zasądzenie kwoty 13.000 złotych z tytułu równowartości maszyn rolniczych – ciągnika marki U. i przyczepy, Sąd Okręgowy podkreślił, że przedmiotowy ciągnik został wydany pozwanym w stanie uszkodzonym w toku postępowania egzekucyjnego. Przed tą czynnością był on użytkowany przez J. N. (1). Pozwani (powodowie wzajemni) nie zabrali ciągnika do swojego miejsca zamieszkania. W związku z powyższym Sąd I instancji uznał, że mogą oni dochodzić zasądzenia różnicy między wartością uszkodzonego ciągnika, a wartością pełnosprawnego ciągnika. Odwołując się do treści przepisu art. 322 k.p.c. Sąd zasądził kwotę 5.000 złotych stanowiącą połowę wartości ciągnika wskazaną w orzeczeniu nakazującego jego wydanie.

W ocenie Sądu Okręgowego zasługiwało również na uwzględnienie roszczenie pozwanych (powodów wzajemnych) o zasądzenie równowartości przyczepy w kwocie 3.000 złotych.

Ostatecznemu zasądzeniu na rzecz J. N. (2) i B. N. podlegała kwota 91.722,21 złotych. W pozostałej części powództwo wzajemne zostało oddalone.

O odsetkach od zasądzonej kwoty Sąd I instancji orzekł na podstawie art. 481 § 1 k.c. zasądzając je od dnia ostatecznego sprecyzowania pozwu wzajemnego.

Apelację od powyższego wyroku wywiodły obie strony.

Pozwani (powodowie wzajemni) zaskarżyli wyrok w części oddalającej powództwo. Skarżący zarzucili błędne wyliczenie (zsumowanie) należności na kwotę 92.722,21 oraz dowolną ocenę materiału dowodowego w zakresie oszacowania wartości ciągnika na kwotę 5.000 złotych, poprzez uznanie, że powodowie wzajemni nie wykazali wartości uszkodzonego ciągnika, a ściśle udowodnienie wartości żądania było nader utrudnione, co doprowadziło do uwzględnienia przez Sąd Okręgowy 50% wartości tej rzeczy. Ponadto powodowie wzajemni zarzucili nieuwzględnienie kwoty 9.966,49 złotych z tytułu dopłat bezpośrednich z funduszy unijnych, pomimo niekwestionowanych wyliczeń biegłej w tym przedmiocie.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty skarżący wnieśli o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa wzajemnego w całości,

tj. co do kwoty 107.688,70 złotych oraz o zasądzenie wynagrodzenia z tytułu udzielonej z urzędu pomocy prawnej w postępowaniu apelacyjnym. Kwestionując rozstrzygnięcie w zakresie wynagrodzenia z tego tytułu przyznanego przez Sąd I instancji, pełnomocnik skarżących domagał się jego zmiany poprzez podwyższenie do kwoty 6.000 złotych plus VAT.

Powodowie (pозwani wzajemni) zaskarżyli przedmiotowe rozstrzygnięcie w całości. Skarżący podnieśli zarzuty:

I. naruszenia przepisów postępowania, tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę zebranego materiału dowodowego, polegającą na przyjęciu, że powodowie (pозwani wzajemni) nie wydali gospodarstwa rolnego, a w szczególności uniemożliwiali uprawę gruntów rolnych co miało stanowić zawinione zachowanie J. i I. N., podczas gdy, jak wynika z zebranego materiału dowodowego, pozwani (powodowie wzajemni) w okresie objętym pozwem wzajemnym w swobodny sposób mogli gospodarować na przedmiotowym gospodarstwie;

II. naruszenia przepisów prawa materialnego a mianowicie art. 5 k.c. poprzez uznanie, że to na skutek zawinienia powodów (pозwanych wzajemnych) pozwani (powodowie wzajemni) nie mogli gospodarować na darowanym im gospodarstwie, podczas gdy z przyczyn leżących po stronie pозwanych (powodów wzajemnych) takich jak przede wszystkim brak zainteresowania w prowadzeniu gospodarstwa rolnego, pozwani (powodowie wzajemni) odstąpili od prowadzenia tegoż gospodarstwa, koncentrując się jedynie na żądaniach od powodów (pозwanych wzajemnych) zapłaty;

III. sprzeczności istotnych ustaleń Sądu Okręgowego z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, polegającej na przyjęciu, że pozwani (powodowie wzajemni) nie mieli możliwości w dowolny sposób dysponować nieruchomością, a w szczególności gruntami ornymi, w sytuacji gdy nigdy nie było interwencji policji, a powodowie (pозwani wzajemni) w żaden sposób nie utrudniali i nie zamierzali utrudniać uprawy ziemi.

W konkluzji powodowie wnieśli o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa wzajemnego oraz zasądzenie kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych. Ponadto skarżący domagali się zmiany zaskarżonego wyroku w punkcie 4 sentencji poprzez zasądzenie na rzecz ich pełnomocnika działającego z urzędu kwoty 6.000 złotych plus VAT.

W odpowiedzi na apelację pозwanych wzajemnych, powodowie wzajemni wnieśli o jej oddalenie oraz o zasądzenie na ich rzecz zwrotu kosztów z tytułu udzielonej im z urzędu pomocy prawnej w postępowaniu apelacyjnym.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Za częściowo uzasadnioną należało uznać apelację pозwanych (powodów wzajemnych). Skarżący słusznie zwrócili uwagę na wadliwe zsumowanie poszczególnych należności przysługujących im z tytułu odszkodowania. Łączna należność wynosi bowiem kwotę 92.722,21 złotych (59.819 złotych + 24.903,21 złotych + 5.000 złotych + 3.000 złotych) a nie kwotę 91.722,21 która została zasądzona przez Sąd I instancji.

Dlatego zaskarżone orzeczenie podlegało zmianie w punkcie 1 sentencji poprzez stosowne podwyższenie zasądzonej kwoty na podstawie art. 386 § 1 k.p.c.

Korekcie podlegało też rozstrzygnięcie w przedmiocie wysokości wynagrodzenia przyznanego pełnomocnikowi skarżących z urzędu z tytułu udzielonej im pomocy prawnej przed Sądem Okręgowym. Właściwym wynagrodzeniem powinna być kwota 7.380 złotych brutto przyznana zarówno z tytułu reprezentowania skarżących w postępowaniu wywołanym pozwem głównym jak i w postępowaniu prowadzonym na skutek wniesienia pozwu wzajemnego. Należało bowiem podzielić argument apelacji co do odrębności tych postępowań skutkującej przyznaniem osobnych wynagrodzeń za pomoc prawną udzieloną stronie która jednocześnie jest pозwanym i powodem wzajemnym.

Apelacja w pozostałej części nie zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd II instancji zgodził się ze stanowiskiem Sądu Okręgowego, iż skarżącym nie przysługiwała pełna kwota dochodzona z tytułu wartości ciągnika. Jak zasadnie Sąd ten podkreślił w motywach swojego wyroku, przedmiotowy ciągnik został wydany pозwanym w trakcie postępowania egzekucyjnego. Wprawdzie był on w stanie uszkodzonym ale zostawiając ciągnik na terenie darowanego gospodarstwa, pozwani pozbawili się możliwości ścisłego wykazania rozmiaru szkody. Ich twierdzenia, że ciągnik nie tylko wymagał naprawy ale nadawał się do kasacji (jedynie wówczas istniałaby możliwość zasądzenia pełnej równowartości maszyny) nie znajdowały oparcia w materiale dowodowym.

Dlatego Sąd I instancji mógł posłużyć się przepisem art. 322 k. p. c. trafnie uznając, że ściśle wykazanie wartości żądania nie było możliwe. Skarżący mogli przy tym domagać się zasądzenia odszkodowania stanowiącego różnicę między wartością ciągnika określoną w orzeczeniu nakazującym wydanie ruchomości a wartością ciągnika który znajdował się w darowanym gospodarstwie w czasie jego wydania przez komornika. Nie budził również zastrzeżeń przyjęty przez Sąd sposób określenia szkody odpowiadający połowie wartości maszyny.

Nie był nadto słuszny zarzut kwestionujący oddalenie powództwa wzajemnego w przedmiocie kwoty 9.966,49 złotych z tytułu dopłat bezpośrednich z funduszy unijnych. Wbrew zastrzeżeniom skarżących, Sąd Okręgowy wskazał przekonujące przyczyny dla których nie uwzględnił powyższego żądania. Jak bowiem wynikało z opinii biegłej sądowej, dopłaty bezpośrednie zostały uwzględnione w tabeli dotyczącej dopłat obszarowych uzależnionych od wielkości uprawianego areалу. W okolicznościach niniejszej sprawy wyliczenie to było prawidłowe. Skarżący nie powołali się na konkretne argumenty przemawiające za przyznaniem dopłat w dodatkowej wysokości.

Poza korektą wyroku w przedmiocie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu J. N. (1) i I. N. w postępowaniu pierwszoinstancyjnym z podobnych przyczyn jak wskazane przy rozpatrywaniu zarzutów apelacji pozwanych (powodów wzajemnych), apelacja powodów (pozwanych wzajemnych) podlegała oddaleniu w całości.

Przekonywującym nie był przede wszystkim zarzut naruszenia art. 233 § 1 k. p. c.

Dla skuteczności tego zarzutu konieczne jest wykazanie przyczyn dyskwalifikujących postępowanie sądu. W szczególności strona skarżąca powinna wskazać, jakie kryteria oceny naruszył sąd przy ocenie konkretnych dowodów, uznając brak ich wiarygodności i mocy dowodowej lub niesłusznie im je przyznając (wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 20 grudnia 2006 roku, sygn. akt VI A Ca 567/06, LEX nr 558390).

Skarżący może tylko wskazywać, posługując się argumentami jurydycznymi, że sąd rażąco naruszył zasady logicznego rozumowania oraz doświadczenia życiowego i że uchybienie to mogło mieć wpływ na wynik sprawy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 czerwca 2004 roku, II CK 369/03, LEX nr 174131).

Uwzględnienie przez sąd w ocenie materiału dowodowego powszechnych i obiektywnych zasad doświadczenia życiowego nie usprawiedliwia zarzutu przekroczenia granic swobodnej oceny dowodów na tej tylko podstawie, że indywidualne i subiektywne doświadczenia strony są od tych zasad odmienne (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 sierpnia 1999 roku, II UKN 76/99, OSNP 2000 r. nr 19, poz. 732).

Nie jest też wystarczające przekonanie strony o innej niż przyjął sąd wadze poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie ni z ocena sądu (wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 12 października 2012 roku, sygn. akt I A Ca 209/12, LEX nr 123145).

W niniejszym postępowaniu skarżący powinni zatem wykazać w apelacji, że Sąd Okręgowy uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, gdyż tylko takie uchybienie może być przeciwstawione uprawnieniu Sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów.

W ocenie Sądu Apelacyjnego apelacja nie sprostала powyższym wymogom.

Wyjaśnienia skarżących, iż nie zabraniali uprawy użytków rolnych poczynając od 2007 roku o tyle nie mogły być skuteczne, że, jak wynikało z nie zakwestionowanych ustaleń Sądu I instancji, do wydania gruntów przez komornika doszło w 2011 roku, a w listopadzie 2010 roku miało miejsce wydanie części maszyn rolniczych. Do czasu wyrokowania pozwani usuwali z pól drzewa samosiejki uniemożliwiające uprawę gruntów, nie mogli nadto korzystać z zabudowań gospodarczych. Twierdzenia pozwanych odnośnie braku możliwości prowadzenia gospodarstwa znajdowały oparcie nie tylko w zeznaniach świadków S. M. (2) i H. P. ale również w wyjaśnieniach I. N. która przyznała, iż czyniła przeszkody w usuwaniu samosiejek. Tym samym zeznania świadków przesłuchanych na wniosek skarżących mogły być uznane jako nieprzekonywujące. Dodać też należy, że dla prawidłowego prowadzenia opłacalnej produkcji rolnej konieczne jest zarówno wykorzystywanie gruntów jak i korzystanie z zabudowań gospodarskich oraz maszyn.

Nie ulegał wątpliwości fakt, że pozwani w dochodzonym okresie zostali pozbawieni przez powodów możliwości jednoczesnego korzystania z tych składników majątkowych, co stanowiło o nienależytym wykonaniu zobowiązania wynikającego z zawartej umowy darowizny i w konsekwencji rodziło odpowiedzialność z tego tytułu po myśli art. 891 § 1 k. c.

Z podobnych jak wyżej podane względów, nie można było podzielić zarzutu sprzeczności istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego materiału dowodowego.

Walurowi skuteczności nie miał również zarzut obrazy art. 5 k.c. W sytuacji gdy skarżący nie wydali inwentarza po zawarciu umowy darowizny a zwłaszcza maszyn niezbędnych do uprawy gruntów rolnych i od wielu lat uniemożliwiali korzystanie z siedliska a nadto byli współuczestnikami istniejących między stronami nieporozumień i sporów sądowych, nie mogli, w ocenie Sądu II instancji, odwołać się do zasad współżycia społecznego. Za zastosowaniem art. 5 k. c. nie przemawiała okoliczność nie wywiązywania się przez pozwanych z obowiązków nałożonych umową. Kwestia ta była przedmiotem rozważań Sądu Okręgowego który wydał wyrok częściowy w zakresie roszczeń skarżących dotyczących zapłaty równowartości tych świadczeń a orzeczenie oddalające powództwo znalazło akceptację Sądu Apelacyjnego.

Ostatecznie obie apelacje w nieuwzględnionym zakresie należało oddalić na mocy art. 385 k. p. c.